

آشنایی با شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی آذربایجان

● اداره کل همکاری‌های بین‌المللی

آشنایی با شبکه‌های رادیویی و تلویزیونی آذربایجان

- رادیو آراز
- رادیو باکو
- رادیو اسپیس.
- علاوه بر شبکه‌های تلویزیونی محلی مذکور مردم آذربایجان به چند شبکه غیر ملی نیز با آنتن معمولی دسترسی دارند. این شبکه‌ها عبارتند از:
 - کانال D ترکیه
 - کانال STV ترکیه (رادیو و تلویزیون)
 - کانال TRT ترکیه
 - رادیو و تلویزیون سراسری روسیه RTR
 - رادیو و تلویزیون اجتماعی روسیه ORT
 - رادیو آزادی آمریکا به زبان آذری
 - رادیو BBC به زبان آذری.
- در جمهوری آذربایجان پنج شبکه دولتی و خصوصی تلویزیونی و هشت شبکه رادیویی فعالیت می‌کنند. شبکه‌های تلویزیونی این کشور که اکثر آزمان زیادی از افتتاح آنها نمی‌گذرد عبارتند از:
 - شبکه‌های تلویزیونی دولتی آذربایجان AZTV۱۲
 - شبکه تلویزیونی لیدر (Lider)
 - شبکه تلویزیونی اسپیس (Space)
 - شبکه تلویزیونی آزاد (ATV)
 - شبکه تلویزیونی آذربایجان نیوز سرویس (ANS).
- هشت شبکه رادیویی در جمهوری آذربایجان نیز عبارتند از:
 - رادیو دولتی جمهوری آذربایجان
 - رادیو (ANS)
 - شبکه رادیویی لیدر
 - رادیو آنتنی
 - رادیو ۱۰۶ (FM)

تاریخچه پیدایش تلویزیون در جمهوری آذربایجان
راه‌اندازی تلویزیون در مسکو و گسترش پوشش آن و همچنین

راهاندازی تلویزیون در مسکو و گسترش پوشش آن و همچنین فرستنده‌های زمینی در کل جمهوری‌ها براساس تصمیمات کمیته مرکزی حزب کمونیست انجام می‌گرفت

حاکمیت در آن وجود ندارد. پخش برنامه‌های زنده در این شبکه محدود است و فقط در بعضی موارد و مراسم رسمی دولتی و مسابقات ورزشی به طور زنده پخش می‌شود. در گذشته در تلویزیون ملی جمهوری آذربایجان شعبه تهیه و تولید فیلم‌های تلویزیونی فعالیت می‌کرد که آذتله فیلم خوانده می‌شد این شعبه از سال ۱۹۶۵ فعالیت خود را آغاز کرده و تولیدات مختلفی نظیر فیلم‌های سینمایی، تلویزیونی، هنری، مستند و موسیقی داشته است. تولید و پخش فیلم‌های انیمیشن در سال ۱۹۶۵ با نمایش فیلم کارتونی «نوارهای گویا» آغاز شد و زیربنای فعالیت‌های انیمیشن را تشکیل داد.

شبکه دوم تلویزیون ملی (AZTV 2)

این شبکه در واقع کانال دوم تلویزیون دولتی است. که فعالیت خود را در سال‌های دهه ۱۹۷۰ شروع کرده و هر از گاهی به علی فعالیت خود را متوقف کرده است. از نظر مدیریت، تنظیم و کنترل اجرایی و فعالیت‌های شبکه دوم وابسته به مدیریت شبکه اول تلویزیون ملی است.

شبکه تلویزیونی لیدر (Lider T.V)

این فرستنده به عنوان یک شبکه تلویزیونی خصوصی از سال ۲۰۰۰ میلادی آغاز به کار کرده است. این شبکه رسماً نیمه دولتی اعلام می‌شود، اما آنچه که به صورت غیر رسمی مطرح است این است که این شبکه تلویزیونی متعلق به الهام علی اف رئیس وقت کمیته ملی المپیک جمهوری آذربایجان است. شایان ذکر است که این کانال تلویزیونی با توجه به استفاده از واحدهای بسیار

فرستنده‌های زمینی در کل جمهوری‌ها براساس تصمیمات کمیته مرکزی حزب کمونیست انجام می‌گرفت. پخش برنامه‌های تلویزیون در ۱۴ فوریه ۱۹۵۶ با دریافت برنامه‌هایی که در استودیو پخش می‌شد در خانه‌ها شروع شد. در ماه ژوئن ۱۹۵۷ فرستنده‌های تلویزیون به بهره‌برداری رسید. در سال ۱۹۵۷ کمیته برنامه‌های رادیو و تلویزیون دولتی جمهوری آذربایجان در شهرهای نخجوان و فانکندی و نهادهای خود مختار ایجاد شد. در حال حاضر در جمهوری آذربایجان توجه بیشتری به روند آموزش کارشناسان رادیو و تلویزیون می‌شود شعبه روزنامه‌نگاری دانشگاه دولتی باکو، به لوازم و تجهیزات و دستگاه‌های تلویزیون و ویدیویی مجهز شده و استودیوی کوچکی با استفاده از تجهیزات اهدایی برخی کشورهای خارجی ایجاد شده است. شعبه نمایندگی تازه تأسیس بخش ترجمه و روزنامه نگاری رادیو و تلویزیونی دانشگاه دولتی باکو در کمیته دولتی رادیو و تلویزیون این کشور به تعلیم و آموزش این حرفه کمک می‌کند.

شبکه‌های تلویزیونی

شبکه اول تلویزیون ملی (AZTV 1)

این شبکه تلویزیونی که در سال ۱۹۵۶ شروع به کار کرده تلویزیون رسمی دولت است که برنامه‌هایی به زبان‌های آذربایجانی، روسی و انگلیسی پخش می‌کند. محتوای برنامه‌ها به صورت جدی کنترل می‌شود و امکان پخش برنامه‌های انتقادی و ضد

پیشرفته و امکانات مناسب پخش زنده از عامل پخش برنامه‌های مستقیم ورزشی و کنسرت‌های موسیقی برای جلب تماشاچیان و بیننده‌ها برای خود استفاده می‌کند.

شبکه تلویزیونی اسپیس (Space)

شبکه اسپیس یک شبکه تلویزیونی غیر دولتی است و از سوی فردی به عنوان رئیس، اداره می‌شود. رئیس فعلی این شرکت اعتبار پابایف است. این کانال در روز ۱۲ اکتبر سال ۱۹۹۷ شروع به فعالیت کرده است. در نوع نگاه به برنامه‌های دینی اگر چه تلویزیون اسپیس برنامه‌های دینی ممتازی پخش نمی‌کند، ولی هم‌زمان با مناسبت‌های دینی و مذهبی کانال اسپیس تلاش کرده است در برنامه‌های تلویزیونی به شکل میزگرد به موضوع دین بپردازد. سریال تلویزیونی «امام علی (ع)» در سال ۲۰۰۲ و سریال «ولایت عشق» در سال ۲۰۰۳ از این شبکه پخش شده است. اعتدال در مضمون و ایده برنامه‌های آن در زمینه‌های سیاسی اجتماعی آشکار است.

شبکه تلویزیونی (ANS) Azarbayjan News Service

سرویس خبر آذربایجان در ۱۹۹۰ با تلاش دو خبرنگار آذربایجانی به اسامی واحد سیف‌الله مصطفی‌یف و میرشاهین آق‌ایف تأسیس گردید. بنابه گفته مؤسس شرکت تلویزیونی ANS این شرکت در واقع اولین شرکت تلویزیونی غیر دولتی بود که در

اتحاد شوروی پیشین تأسیس گردید. در ۱۹۹۴ پس از گذشت چهار سال از تأسیس قانونی ANS بیش از ۳۰ کارمند در آن فعالیت می‌کردند. در ماه مه ۱۹۹۴ ایستگاه رادیویی FM این شرکت رسانه-ای مصادف با روز اعلام استقلال جمهوری آذربایجان افتتاح شد.

تلویزیون آذربایجان آزاد (ATV)

این شبکه تلویزیونی غیر دولتی در سال ۲۰۰۱ میلادی شروع به فعالیت کرده است و رسماً هیچ وابستگی به دولت و یا یک حزب ندارد و اداره آن به عهده فردی به عنوان رئیس است. اساساً در باکو و حومه آن پخش می‌شود و تاکنون تماشاگران زیادی را از نسل جوان و نوجوان جذب کرده است. مالکیت ATV متعلق به علی حنف از مسئولان نهاد ریاست جمهوری و افراد وفادار به حیدر الهام علی‌اف است.

شبکه کابلی BBTB

BBTB در ۱۹۹۵ در باکو تأسیس شده و طی چند سال گذشته برای تکمیل و توسعه سیستم کابلی و رفع موانع و مشکلات این گونه، فعالیت‌ها و تلاش‌های چشمگیری در این کشور تازه استقلال یافته داشته است. این شبکه را یک امریکایی در باکو تأسیس کرده که به صورت شراکتی با یکی از مقامات وزارت ارتباطات جمهوری آذربایجان اداره می‌گردد.

در حال حاضر در جمهوری آذربایجان توجه بیشتری به روند آموزش کارشناسان رادیو و تلویزیون می‌شود شعبه روزنامه‌نگاری دانشگاه دولتی باکو، به لوازم و تجهیزات و دستگاه‌های تلویزیون ویدیویی مجهز شده و استودیوی کوچکی با استفاده از تجهیزات اهدایی برخی کشورهای خارجی ایجاد شده است

سایر شبکه‌های تلویزیونی

در جمهوری آذربایجان علاوه بر شبکه‌های تلویزیونی آز تی وی یک، آز تی وی دو، اسپیس، لیدر، ای تی وی، ای ان اس، چند شبکه تلویزیونی غیر دولتی نیز فعالیت داشته‌اند. نخستین آنها BMT بوده که در سال‌های ۱۹۹۲ الی ۱۹۹۴ فعالیت می‌کرد و دیگری شبکه ساراتی وی بود که فعالیت آن در سال ۱۹۹۵ شروع و در سال ۱۹۹۹ متوقف شده است. تلویزیون غیر دولتی ABA از سال ۱۹۹۹ تا سال ۲۰۰۱ فعال بوده است.

برخی از ویژگی‌های مشترک شبکه‌های تلویزیونی در جمهوری آذربایجان: - همه این شبکه‌ها به نوعی وابسته به دولت و حاکمیت هستند و افراد متنفذ دولتی و اعضای حزب حاکم با هماهنگی مرکز قدرت آنها را اداره می‌کنند.

از سال ۲۰۰۱ دولت روزنامه‌ها و شبکه‌های تلویزیونی را ملزم به استفاده از زبان ملی نموده است، اما شبکه‌های تلویزیونی هنوز در اجرای این سیاست هماهنگ نشده‌اند که دو علت اساسی دارد: اول عمده برنامه‌ها غیر دولتی و وارداتی هستند؛ و دوم بالا بودن قیمت خرید تولیدات شرکت‌های سینمایی و تلویزیونی آمریکایی و کلاً خارجی با توجه به وضعیت مالی و قدرت خرید در جمهوری آذربایجان.

-محتوای برنامه‌ها مستهجن و هتاک است و حریم پاک خانواده را آلوده می‌سازد.

-تکته منفی تبلیغات بازرگانی که جذب آن یکی از اهداف این شبکه‌هاست، پخش بی‌قید و بند هر نوع آگهی است.

-همه شبکه‌های تلویزیونی جمهوری آذربایجان در دو سال اخیر روی ماهواره قرار گرفته‌اند و با پرداخت کرایه به ماهواره «ترک ست» از خدمات آن استفاده می‌کنند.

-وجود فرستنده‌های پر قدرتی که از زمان حاکمیت شوروی نصب شده و وظیفه پوشش دادن کل کشور را بر عهده دارند. -پخش موسیقی و رقص‌های بومی و خارجی پخش عمده -ای از برنامه‌های همه شبکه‌ها را تشکیل می‌دهد.

شبکه‌های رادیویی جمهوری آذربایجان

در جمهوری آذربایجان هشت شبکه رادیویی وجود دارد که به ترتیب معرفی می‌شوند.

رادیوی دولتی جمهوری آذربایجان

شرکت رادیو تلویزیون دولتی جمهوری آذربایجان در سال ۱۹۵۶ بنیانگذاری شد و رئیس جمهور رئیس آن را منصوب می‌کند. از سال ۱۹۹۶ نظامی‌خواه به مقام ریاست این شرکت تعیین شد و تا به حال در این منصب مشغول است. این شرکت دارای دو

فرستنده رادیویی برنامه اول و ارس است که به زبان آذربایجانی برنامه تولید و پخش می‌کنند. در حال حاضر ۲۴۹۰ نفر در این شرکت به فعالیت‌های رادیو و تلویزیونی اشتغال دارند. پخش برنامه اول رادیو که در سال ۱۹۲۶ آغاز به کار کرده، دارای هشت شعبة است: بخش اخبار، برنامه‌های اجتماعی و سیاسی، درام ادبی، جوانان، دانش، جهان کودک، نامه‌های رسیده، و برنامه‌های موسیقی. این فرستنده‌ها روی موج بلند ردیف ۲۱۸ کیلوهرتز و فرکانس ۱۰۳ متر، روی موج FM و موج متوسط ردیف ۸۰۱ کیلوهرتز از ساعت شش صبح تا ۲۴ شب برنامه پخش می‌کند. استودیوی دوم فرستنده رادیویی جمهوری آذربایجان به نام ارس در سال ۱۹۶۰ افتتاح شده که برنامه‌های خبری، ادبی، و موسیقی را روی موج متوسط ردیف ۱۴۷۶ کیلوهرتز روی طول موج FM ردیف ۹۰ مگاهرتز برای جمهوری آذربایجان و کشورهای اروپا، آسیا و آفریقا از ساعت هفت صبح لغایت ۲۳ پخش می‌کند. این شرکت از ساعت ۲۳ شب هفت برنامه BBC را به زبان‌های آذری، روسی، کردی، لژی، تالشی و ارمنی پخش می‌کند.

رادیو باکو

رادیو باکو یک شبکه رادیویی دولتی است که در تاریخ شش نوامبر سال ۱۹۲۶ تأسیس شده است. این رادیو به وسیله ماهواره «ترک ست» پخش می‌شود. مؤسسان این رادیو غدیر حاجی بیگاف آهنگساز، محمد سعید اردوباری نویسنده رمان‌های سیاسی، مسلم ماگامایف آهنگساز کلاسیک هستند که در زمان خود از رجال برجسته شوروی بوده‌اند. امروز این رادیو به ۱۳ زبان برنامه پخش می‌کند که بدین قرارند:

-برنامه‌های ترکی (استانبولی) از سال ۱۹۴۱

-برنامه‌های فارسی از سال ۱۹۴۱

-برنامه‌های عربی از سال ۱۹۵۸

-برنامه‌های انگلیسی از سال ۱۹۹۲

-برنامه‌های فرانسوی از سال ۱۹۹۴

-برنامه‌های آلمانی از سال ۱۹۹۴

-برنامه‌های روسی از سال ۱۹۹۴.

بقیه زبان‌هایی که این رادیو تولید و پخش می‌کند عبارتند از: آذربایجانی جنوبی، ارمنی، گرجی، تالشی، کردی و لژی.

رادیو ANS

رادیو ANS در طول هفت سالی که بر روی طول موج FM ۱۰۲ به پخش برنامه می‌پردازد به یک رادیوی پر مخاطب و حرفه‌ای مبدل شده است. رادیو ANS - FM 102 JM توجه خاص خود را بر تولید و پخش انواع موسیقی اعم از موسیقی راک آذربایجانی،

پاپ داغ، کنسرت‌های هیجان‌آور و برنامه‌های سرگرم‌کننده، اخبار و تفاسیر سیاسی که با استفاده از تجارب **BBC** و به صورت حرفه‌ای تنظیم شده و همچنین اخبار اقتصادی و هنری معطوف کرده است.

شبکه رادیویی لیدر

رادیو لیدر در ۱۵ نوامبر ۱۹۹۹ فعالیت خود را شروع کرده است. این رادیو خصوصی است و ۱۶ نفر کارمند دارد و تمام مناطق جمهوری آذربایجان را پوشش می‌دهد. به گفته مسئولان این رادیو آذری‌های مقیم کشورهای کانادا، سوئیس، آلمان و بسیاری از نقاط دیگر دنیا با این رادیو در ارتباطند. **رادیو لیدر** فعالیت خود را هر روز ساعت هشت صبح با برنامه **گونه باخان** (آفتابگردان) شروع می‌کند. با توجه به علاقه مردم به موسیقی رقص و موسیقی‌های بومی و خارجی، **رادیو لیدر** نیز روزانه طی پخش برنامه‌ای به نام **فیزیل سسلر** (صداهای طلایی) به پخش ترانه‌های قدیمی می‌پردازد. این رادیو روزی دو ساعت در برنامه‌ای به نام **تبریک‌لر** (تبریک‌ها) به پخش پیام‌های شنونده‌ها و برنامه‌های درخواستی آنها می‌پردازد. در جمهوری آذربایجان رادیوهای **ANS** و **لیدر** از سیستم ROS بهره گرفته‌اند. **رادیو لیدر** بر روی موج **FM** نیز پخش می‌شود.

رادیو آراز (ارس)

رادیو آراز ۱۶ اکتبر ۱۹۲۴ تأسیس شده است و برنامه‌های آن با اهداف نژادی تولید و پخش می‌شود و با استفاده از ماهواره ترک ست در اقصی نقاط جهان دریافت می‌شود. مدیریت و مالکیت این رادیو دولتی است و پوشش آن در ۹۶٪ خاک جمهوری آذربایجان برقرار است. در حال حاضر **رادیو آراز** ۱۰ نفر سردبیر به عنوان مسئول بخش‌های مختلف و حدوداً ۲۰۰ نفر کارمند دارد. **رادیو آراز** با توجه به تفکر ناسیونالیستی حاکم بر آن برنامه‌های خود را با موسیقی آهنگساز معروف آذربایجان، فکر امیراف، با نام «آذربایجان» آغاز می‌کند. برنامه‌های این رادیو روی موج متوسط ردیف ۱۶۶۷-۱۴۷۶ روی موج **FM** ردیف ۹۰ پخش می‌شود.

رادیو اسپیس

رادیو اسپیس ۱۲ اکتبر ۲۰۰۱ تأسیس شده است. این رادیو خصوصی است و از بدو تأسیس تاکنون ۳۰ نفر کارمند دارد. برنامه‌های **رادیو اسپیس** که روی موج **FM** ردیف ۱۰۴ پخش می‌شود، شامل ایش‌گذار، برنامه بهداشتی، موسیقی جاودان، تمیز هوا، و شب شیرین است. پخش برنامه‌های این رادیو ۲۴ ساعته است. بنابر ادعای مسئولان **رادیو اسپیس** بر اساس منابعی که اعلام نمی‌شود این رادیو پنج میلیون شنونده دارد.

رادیو آنتنی

این شبکه رادیویی در سال ۱۹۹۴ تأسیس شده و در همین سال به ثبت رسمی وزارت ارتباطات جمهوری آذربایجان رسیده است. این رادیو خصوصی است و مؤسسان آن رستم علی‌اف و روشن جواداف هستند.

تجهیزات جدید و پیشرفته پخش این رادیو ساخت کشور آلمان است. پس از تغییرات بی‌درپی در قوانین مربوط به رسانه‌ها در جمهوری آذربایجان و ثبت رسمی آنها این شرکت در سال ۱۹۹۷ مجدداً با تغییرات قانون‌گذاری در سال ۱۹۹۸ در وزارت دادگستری جمهوری آذربایجان به ثبت رسمی رسیده است. برنامه‌های **رادیو آنتنی** روی موج **FM 101** پخش می‌شود.

رادیو FM106

رادیو FM 106 هم یک رادیوی خصوصی است که در تاریخ پنج مارس سال ۱۹۹۹ تأسیس شده است. در این رادیو نیز اولویت اصلی بر پخش موسیقی است. **رادیو FM106** از نظر جذب مخاطب دومین جایگاه را در بین شبکه‌های مختلف رادیویی جمهوری آذربایجان کسب کرده است. تعداد کارکنان این رادیو ۱۰ یا ۱۲ نفر است. این رادیو همان‌طور که از اسمش پیداست روی موج **FM 106** پخش می‌شود.

